

Obrazloženje uz Prijedlog Odluke o socijalnoj skrbi Grada Pazina (I. čitanje)

I. PRAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE AKTA

Člankom 117. Zakona o socijalnoj skrbi („Narodne novine“ 157/13.) propisano je da su jedinice lokalne samouprave dužne u svom proračunu osigurati sredstva za ostvarivanje prava na podmirenje troškove stanovanja, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu osigurati sredstva za ostvarivanje novčanih naknada i socijalnih usluga stanovnicima na svom području u većem opsegu nego što je utvrđeno ovim Zakonom, na način propisan njihovim općim aktom, ako u svom proračunu imaju za to osigurana sredstva.

Člankom 22. Statuta Grada Pazina („Službene novine Grada Pazina“ br.17/09., 4/13. i 23/14.), propisano je da Gradsko vijeće donosi odluke i druge opće akte kojima se uređuju pitanja iz samoupravnog djelokruga Grada Pazina.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE AKTA

Važeću Odluku o socijalnoj skrbi („Službene novine Grada Pazina“ 19/05., 14/09., 10/11-pročišćeni tekst i 13/11.) (dalje u tekstu: Odluka) donijelo je Gradsko vijeće Grada Pazina 2005. godine, a kasnije i dvije njene izmjene (2009. i 2011. godine).

Od njene zadnje izmjene koja je bila 2011. godine, u 2012. godini donijet je novi Zakon o socijalnoj skrbi (dalje u tekstu: Zakon), a 2013. godine njegove dvije izmjene („Narodne novine“ 33/12., 46/13. i 49/13.), te potom u prosincu 2013. godine novi Zakon („Narodne novine“ 157/13.) koji je u primjeni od 1. siječnja 2014. godine.

Novim su Zakonom izmijenjena prava i socijalne usluge u sustavu socijalne skrbi koje korisnici mogu ostvariti. Potrebno je donijeti novu gradsku Odluku, kako bi se usklađivanjem s odredbama novog Zakona osigurao kontinuitet pružanja usluga najugroženijim korisnicima s prebivalištem na području Grada Pazina (dalje u tekstu: Grad) i omogućilo održavanje standarda sustava socijalne skrbi na onoj razini na koju do sada podignut.

Predložena je Odluka rezultat praćenja socijalne situacije i potreba na području Grada tijekom više godina, kao i iskustva tijekom primjene dosadašnje Odluke u praksi. Osim što je usklađena sa novim Zakonom čime su zaštićeni najugroženiji stanovnici s prebivalištem na području Grada (korisnici zajamčene minimalne naknade (dalje u tekstu: ZMN) koji ispunjavaju socijalni uvjet iz članka 9. Odluke), u ovoj Odluci su utvrđena i prava iznad zakonskog standarda za stanovnike s područja Grada Pazina koji ispunjavaju uvjet prihoda iz članka 10., poseban uvjet iz članka 11. Odluke, ili neke druge uvjete iz Odluke, a imajući u vidu ekonomsku situaciju na području Grada i mogućnosti Proračuna Grada Pazina.

U nastavku dajemo objašnjenja svake pojedine cjeline Odluke, odnosno pojedinih njenih članaka kao i usporedbu sa novim Zakonom i dosadašnjom važećom Odlukom:

- u cjelini **I. Opće odredbe** (od članka 1. do članka 4.) utvrđeno je da su ovom Odlukom predviđena prava koja su propisana Zakonom i prava iznad standarda propisanih Zakonom, a koje u svom Proračunu i u okviru Programa socijalno-zdravstvenih potreba Grada Pazina osigurava Grad svaku proračunsku godinu. Propisano je da se prava iz područja socijalne skrbi utvrđena ovom Odlukom ne mogu ostvariti na teret proračuna Grada ako je Zakonom ili drugim propisom donesenim na temelju Zakona uređeno da se ta prava ostvaruju prvenstveno na teret proračuna Republike Hrvatske ili drugih pravnih ili fizičkih osoba. Definirano je da poslove u vezi s ostvarivanjem prava propisanih ovom Odlukom obavlja Upravni odjel za samoupravu, upravu i društvene djelatnosti.

- radi jasnoće i lakšeg snalaženja prilikom tumačenja odredbi iz ove Odluke kao i radi lakše primjene iste u praksi, u cjelini **II. Značenje pojedinih izraza** (članak 5.) pojedini izrazi/termini su prenijeti iz Zakona o socijalnoj skrbi i Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti.

- u cjelini **III. Korisnici socijalne skrbi** (članci 6. i 7.), utvrđeno je da prava iz socijalne skrbi može ostvariti korisnik ako ispunjava uvjete propisane Zakonom i ovom Odlukom.

Prava iz socijalne skrbi utvrđena Zakonom i ovom Odlukom - pravo na naknadu za troškove stanovanja i troškove ogrjeva za korisnike zajamčene minimalne naknade ostvaruju hrvatski državljani koji imaju prebivalište na području Grada te stranci i osobe bez državljanstva sa stalnim boravkom na području Grada.

Pravo na naknadu za troškove stanovanja i prava iz socijalne skrbi iznad zakonskog standarda propisanih ovom Odlukom ostvaruju hrvatski državljani s prebivalištem u Gradu duljem od godine dana prije podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava iz socijalne skrbi.

Također je utvrđeno da ukoliko se pojedino pravo ostvaruje na temelju statusa kućanstva, svi članovi kućanstva moraju udovoljavati uvjetima navedenim u ovoj Odluci.

- cjelina **IV. Uvjeti za ostvarivanje prava** (članci 8. do 11.) utvrđuje da prava iz ove Odluke može ostvariti Korisnik ako ispunjava jedan od ovih uvjeta:

- socijalni uvjet
- uvjet prihoda ili
- poseban uvjet propisan ovom Odlukom, ako ovom Odlukom za neko od prava nije uređeno drukčije.

Korisnik ispunjava socijalni uvjet isključivo ako na temelju rješenja Centra za socijalnu skrb ostvaruje pravo na zajamčenu minimalnu naknadu, čime su ispunjene zakonske odredbe.

Uvjet prihoda se u odnosu na važeću Odluku nije mijenjao, a ispunjava ga Korisnik s mjesečnim prihodom i to:

- samac.....do 1.600,00 kuna,
- dvočlano kućanstvo.....do 2.200,00 kuna,
- tročlano kućanstvodo 2.700,00 kuna,
- četveročlano kućanstvodo 3.200,00 kuna.

Ako kućanstvo ima više od četiri člana, cenzus prihoda iz prethodnog stavka za svakog daljnjeg člana kućanstva povećava se za 400,00 kuna.

Poseban uvjet (kao i u dosadašnjoj Odluci) ispunjavaju:

- 1) roditelj, staratelj ili udomitelj djeteta poginulog, umrlog ili nestalog hrvatskog branitelja Domovinskog rata,
- 2) roditelj djeteta hrvatskog ratnog vojnog invalida,
- 3) udomitelj djeteta ili udomitelj odrasle osobe temeljem Rješenja Centra,
- 4) dijete ili odrasla osoba s prebivalištem na području Grada, kojoj je osigurana skrb u udomiteljskoj obitelji izvan Grada, pod uvjetom da udomiteljska obitelj ne ostvaruje prava u jedinici lokalne samouprave u kojoj udomitelj ima prebivalište,
- 5) odrasla osoba i(li) dijete žrtva obiteljskog nasilja koji su bili primorani napustiti obitelj.

-u cjelini **V. Prava iz socijalne skrbi** (članci 12. do 37.) utvrđeno je sedam (7) osnovnih prava predviđenih ovom Odlukom i to: 1. pravo na naknadu za troškove stanovanja, 2. pravo na naknadu za troškove ogrjeva, 3. pravo na jednokratnu naknadu, privremenu i mjesečnu naknadu, 4. pravo na jednokratnu naknadu za novorođeno dijete, 5. pravo na naknade u vezi s odgojem i obrazovanjem, 6. pravo na naknadu troškova socijalne usluge pomoći u kući te 7. pravo na pomoć u naravi.

Ovim Zakonom dosadašnje pravo na pomoć za stanovanje postaje pravo na naknadu za troškove stanovanja, a dosadašnja pomoć za uzdržavanje postaje zajamčena minimalna naknada.

Kao i u dosadašnjim zakonskim odredbama, obveza jedinica lokalne samouprave (dalje u tekstu: JLS) je pravo na naknadu za troškove stanovanja. Zakonom je uveden institut ZMN odnosno novi oblik socijalne naknade kojom država jamči da će svake godine, sukladno raspoloživim sredstvima, određivati visinu iznosa na koji će imati pravo svaka osoba, odnosno kućanstvo s nedostatnim приходima i imovinom za ostvarivanje osnovnih životnih potreba.

Osnovna značajka ZMN je da ona sprječava stanje ekstremnog siromaštva i održava socijalnu integraciju odnosno sprječava socijalno isključivanje. Pravo na ZMN ne može ostvariti osoba koja ima u vlasništvu imovinu veću od propisane imovinskim cenzusom poput drugog stambenog prostora,

zemljišta veće površine, pokretnina veće vrijednosti, automobila, dionica, plovila, štednje i sl.

Zakonom je određeno da se pravo na naknadu za troškove stanovanja, priznaje korisnicima ZMN do iznosa polovice iznosa ZMN priznate samcu, odnosno kućanstvu utvrđene prema članku 30. stavku 1. ovoga Zakona. Iznos ZMN za samca iznosi 800,00 kuna mjesečno i veći je od ranije pomoći za uzdržavanje čiji je iznos bio 600,00 kuna mjesečno.

Odredbama nove Odluke, pravo na naknadu za troškove stanovanja (najamnina, komunalna naknada, električna energija, grijanje (toplinska energija), voda i odvodnja, odvoz smeća i zajednička pričuva) usklađuje sa zakonskim odredbama. Na primjeru iz prakse korisnik zajamčene minimalne naknade putem Centra za socijalnu skrb mjesečno ostvaruje 800,00 kuna (samac) dok od Grada ostvaruje do 400,00 kuna naknade za troškove stanovanja (ovisno o visini režijskih troškova).

Budući da na području Grada (osim korisnika ZMN) koji ispunjavaju socijalni uvjet iz članka 9. ove Odluke, ima i drugih osoba i kućanstava s vrlo niskim mjesečnim primanjima, nedostatnim za podmirenje osnovnih životnih potreba, utvrđeno je pravo da naknadu za troškove stanovanja mogu ostvariti i korisnici koji ispunjavaju uvjet prihoda iz članka 10. ove Odluke.

Također Zakon više ne propisuje da pravo na pomoć u ogrjevu ostvaruju samci ili obitelji korisnici troškova stanovanja (što je bilo regulirano i u ovoj Odluci), već svi korisnici ZMN kod Centra za socijalnu skrb.

Stoga je pravo na pomoć za ogrjev u ovoj Odluci usklađeno sa Zakonom i regulirano člankom 26. na način da se korisniku (samcu ili kućanstvu) koji ispunjava socijalni uvjet – pravo na ZMN, te koji se grije na drva, priznaje pravo na troškove ogrjeva na način da mu se jednom godišnje osigura 3 m³ drva ili odobri novčani iznos za podmirenje tog troška u visini koju odlukom odredi Istarska županija.

Sredstva za podmirivanje troškova ogrjeva osiguravaju se u proračunu Istarske županiji.

Člankom 25. Ove Odluke radno sposobnom ili djelomično radno sposobnom samcu ili članu kućanstva ukida se pravo na ZMN, odnosno pripadajući udio u ZMN i na pravo na troškove stanovanja ako se ne odazove pozivu Grada, za sudjelovanje u radovima za opće dobro bez naknade. U radovima za opće dobro, korisnici mogu sudjelovati najmanje trideset, a najviše devedeset sati mjesečno, dok je u važećoj Odluci utvrđeno 10 do 20 sati mjesečno.

Centar za socijalnu skrb dužan je jednom mjesečno dostavljati Gradu podatke o radno sposobnim ili djelomično radno sposobnim samcima korisnicima ZMN te radno sposobnim ili djelomično radno sposobnim članovima kućanstva koje je korisnik ZMN. Sukladno članku 48. Zakona Centar za socijalnu skrb dužan je razmjenjivati podatke o priznatim jednokratnim naknadama s JLS.

Članak 27. Ove Odluke utvrđuje da se jednokratna naknada može odobriti Korisniku koji prema procjeni nadležnog Odjela, zbog trenutačnih materijalnih teškoća nije u mogućnosti podmiriti osnovne životne potrebe nastale zbog rođenja ili školovanja djeteta, bolesti ili smrti člana obitelji, elementarne nepogode, zbog nabave osnovnih predmeta u kućanstvu ili nabave nužne odjeće i obuće ako ne postoji mogućnost da se nabava nužnih predmeta u kućanstvu i odjeće i obuće osigura u suradnji s humanitarnim organizacijama ili sl..

Istom Korisniku - samcu jednokratna naknada može se odobriti jednom ili više puta tijekom godine najviše do sveukupnog iznosa 2.500,00 kuna godišnje, a istom Korisniku - kućanstvu najviše do iznosa 3.500,00 kuna godišnje, čime su iznosi usklađeni sa Zakonom. Dosadašnja je Odluka utvrđivala jednokratne novčane pomoći u visini do 2.500,00 kuna godišnje.

Člankom 30. utvrđeno je pravo na jednokratnu naknadu za novorođeno dijete. Uzimajući u obzir da pravo na ovu naknadu ostvaruju roditelji djeteta s prebivalištem na području Grada duljem od jedne (1) godine za svako novorođeno dijete, neovisno o ispunjavanju socijalnog uvjeta, uvjeta prihoda i posebnog uvjeta iz Odluke, da su utvrđeni iznosi visoki, da unatoč tome nije na području Grada Pazina porastao prirodni prirast stanovnika, da su ostale JLS zbog ekonomske situacije smanjile iznose

jednokratnih naknada za novorođeno dijete, ponudili smo tri (3.) alternative ovog članka koje je potrebno razmotriti:

1. alternativa - ostavljeni su iznosi iz dosadašnje Odluke od 3.000,00 kuna za prvo dijete, 4.000,00 kuna za drugo dijete te 5.000,00 kuna za treće i svako daljnje dijete, blizance, trojke...).

2. alternativa - utvrđeno je da neovisno o ispunjavanju uvjeta iz ove Odluke za svako novorođeno dijete, roditelji djeteta s prebivalištem na području Grada dulje od jedne (1) godine imaju pravo na jednokratnu naknadu u iznosu od 1.000,00 kuna.

3. alternativa - predviđa da pravo na jednokratnu naknadu za svako novorođeno dijete može ostvariti Korisnik koji ispunjava socijalni uvjet - pravo na ZMN ili uvjet prihoda u iznosima od 3.000,00 kuna za prvo dijete, 4.000,00 kuna za drugo dijete te 5.000,00 kuna za treće i svako daljnje dijete, blizance, trojke...).

Kod prava na naknade u vezi s odgojem i obrazovanjem (naknada troškova boravka djeteta u predškolskoj ustanovi – članak 31. i naknada za troškove školskog obroka u Osnovnoj školi – članak 32.) također su ponuđene tri (3) alternative članka za razmatranje.

Članak 32.:

1. alternativa - za korisnike koji ispunjavaju socijalni uvjet, uvjet prihoda ili poseban uvjet utvrđeno je kao i u važećoj Odluci podmirivanje troškove školskog obroka u Osnovnoj školi u punom iznosu.

2. alternativa – predviđa da uz korisnike koji ispunjavaju socijalni uvjet, uvjet prihoda ili poseban uvjet iz Odluke, neovisno o ispunjavanju navedenih uvjeta, za treće i svako sljedeće dijete iz obitelji, uz uvjet da je dvoje ostale djece predškolske dobi ili se redovno školuju (najdulje do 29-te godine života), roditelju djeteta prizna pravo na naknadu u visini od 75% troškova školskog obroka djeteta u Osnovnoj školi.

3. alternativa – predviđa da uz korisnike koji ispunjavaju socijalni uvjet, uvjet prihoda ili poseban uvjet iz Odluke, neovisno o ispunjavanju navedenih uvjeta, za treće i svako sljedeće dijete iz obitelji, uz uvjet da je dvoje ostale djece predškolske dobi ili se redovno školuju (najdulje do 29-te godine života), roditelju djeteta prizna pravo na naknadu u visini od 50% troškova školskog obroka djeteta u Osnovnoj školi.

Članak 31.:

1. alternativa - za korisnike koji ispunjavaju socijalni uvjet, uvjet prihoda ili poseban uvjet utvrđeno je kao i u važećoj Odluci podmirivanje troškova boravka djeteta u predškolskoj ustanovi u punom iznosu.

2. Alternativa - predviđa da uz korisnike koji ispunjavaju socijalni uvjet, uvjet prihoda ili poseban uvjet iz Odluke, neovisno o ispunjavanju navedenih uvjeta, za treće i svako sljedeće dijete iz obitelji, uz uvjet da je dvoje ostale djece predškolske dobi ili se redovno školuju (najdulje do 29-te godine života), roditelju djeteta prizna pravo u visini od 75% troškova boravka djeteta u predškolskoj ustanovi, sukladno Pravilniku o mjerilima, uvjetima i načinu naplaćivanja usluga Dječjeg vrtića «Olga Ban» Pazin („Službene novine Grada Pazina“ 28/03., 24/09., 13/11.), za što postupak provodi predškolska ustanova.

3. Alternativa - predviđa da uz korisnike koji ispunjavaju socijalni uvjet, uvjet prihoda ili poseban uvjet iz Odluke, neovisno o ispunjavanju navedenih uvjeta, za treće i svako sljedeće dijete iz obitelji, uz uvjet da je dvoje ostale djece predškolske dobi ili se redovno školuju (najdulje do 29-te godine života), roditelju djeteta prizna pravo u visini od 50% troškova boravka djeteta u predškolskoj ustanovi, sukladno Pravilniku o mjerilima, uvjetima i načinu naplaćivanja usluga Dječjeg vrtića «Olga Ban» Pazin („Službene novine Grada Pazina“ 28/03., 24/09., 13/11.), za što postupak provodi predškolska ustanova.

Članak 36. utvrđuje pravo na naknadu troškova socijalne usluge pomoći u kući. Odredbama novog Zakona do sada besplatna usluga pomoći u kući prestala je biti besplatna izvaninstitucionalna usluga za kategoriju starijih i nemoćnih osoba. Zakon je u ovome dijelu donio promjene koje su se

značajno odrazile na socijalnu skrb na našem području, i bilo je potrebno navedene izmjene ugraditi u novu Odluku na način da se osigura kontinuitet i zadrži postojeća razina skrbi. Poštujući načelo uključenosti korisnika u zajednicu, sukladno članku 12. Zakona, socijalne će se usluge nastaviti pružati korisniku u njegovom domu kroz izvaninstitucijski oblik skrbi za koji je licencu za pružanje dobilo Gradsko društvo Crvenog križa Pazin.

Naime, Program Dnevnoga boravka i pomoći u kući koji se od 2008. godine provodio na području Grada Pazina i osam susjednih Općina prema programu Ministarstva i uz sufinanciranje Ministarstva, od svibnja 2014. prestao se provoditi prema dosadašnjem modelu. Do sada besplatne usluge pomoći za starije osobe, prestale su biti besplatne, osim za korisnike/kućanstva koji imaju prihode do 1.500,00 kuna i imaju rješenje nadležnog centra za socijalnu skrb temeljem kojeg će im se usluge plaćati u 100%-tnom iznosu. Korisnicima/kućanstvima koji imaju prihode između 1.500,00 i 2.000,00 kuna Ministarstvo će temeljem rješenja CZSS podmirivati 50% troškova usluga pomoći u kući. Potrebe na terenu i dosadašnja provedba programa DB i PUK ukazale su na to da cenzusi/uvjeti prihoda propisani Zakonom o socijalnoj skrbi predstavljaju zakonski minimum koji je iznimno nizak, te se predloženom novom Odlukom utvrđuje model po kojem bi usluge pomoći u kući bile i dalje besplatne za sve korisnike.

Razliku troškova za Korisnike usluge pomoći u kući nadoknađivao bi Grad i zainteresirane sporazumne strane sukladno praćenju potreba i izvješćima pružatelja usluge i mogućnostima proračuna o čemu svake godine potpisuju sporazum.

Ako je prihod Korisnika veći od 2.000,00 kuna mjesečno, zainteresirane sporazumne strane svake godine dogovaraju uvjete i kriterije za pružanje socijalnih usluga pomoći u kući s pružateljem socijalne usluge Gradskim društvom Crvenim križem Pazin uz uvjet da isti ima Rješenje (licenciju) za pružanje socijalne usluge pomoći u kući.

Ostala prava i oblici pomoći iz ove Odluke u bitnome se ne mijenjaju u odnosu na raniju Odluku o socijalnoj skrbi.

- cjelina **VI. Nadležnost i postupak** (članci 38. do 47.) utvrđuje postupak za ostvarivanje prava iz socijalne skrbi utvrđenih ovom Odlukom, tko može podnijeti zahtjev za ostvarivanje prava, da o zahtjevu za ostvarivanje prava propisanih ovom Odlukom odlučuje nadležan Odjel rješenjem, kada je Korisnik koji je ostvario neko pravo iz socijalne skrbi propisano ovom Odlukom dužan vratiti neosnovano primljenu naknadu, odnosno pomoć.

- cjelina **VII. Prijelazne i završne odredbe** (članci 48. do 53.) utvrđuje da ukoliko zbog smanjenog ostvarivanja proračunskih prihoda nema dovoljno sredstava za isplatu naknada utvrđenih ovom Odlukom Gradonačelnik će, na prijedlog pročelnika Odjela, privremeno obustaviti isplatu istih ili odobriti isplatu u umanjenom iznosu, razmjerno postotku ostvarivanja proračunskih prihoda, a ako prihodi budu trajno smanjeni predložit će Gradskom vijeću izmjene programa socijalno-zdravstvenih potreba Grada.

III. PRIJEDLOG TEKSTA AKTA

Ovo obrazloženje čini sastavni dio Odluke (I. čitanja).

IV. FINANCIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA PROVEDBU OVOG AKTA

Za provođenje predložene Odluke sredstva se osiguravaju u proračunu Grada sukladno Programu javnih potreba koje donosi Gradsko vijeće za svaku kalendarsku godinu i sredstvima u proračunu koja su namijenjena za osiguravanje prava iz socijalne skrbi propisanih ovom Odlukom.

**Upravni odjel za samoupravu,
upravu i društvene djelatnosti**

